

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ, Джурило А.П.

Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ

dzhurylo.ap@gmail.com

Сучасний стан глобалізації світу, посилення змагальності між країнами, що зумовлює необхідність пошуку ефективних інструментів забезпечення якості освіти як запоруки економічних успіхів, активізують проведення різноманітних міжнародних порівняльних досліджень. Останні забезпечують валідною інформацією політиків для пошуків оптимальних шляхів удосконалення систем освіти. Найбільш відомими з таких проектів є дослідження якості математичної і природничої освіти TIMSS та функціональної грамотності PISA, в яких вивчається стан освіти країн-учасниць на основі зрізів рівнів навчальних досягнень учнів наприкінці початкової та основної школи.

Міжнародна практика свідчить, що здійснення такого моніторингу з подальшим системним аналізом отриманих результатів є надійним способом визначення реального стану освіти та рівня підготовки школярів. Міжнародні моніторингові порівняльні дослідження на основі стандартизованих (уніфікованих) інструментів (тестів, опитувальників, інтерв'ю, відвідувань занять за уніфікованими протоколами та відеозаписами занять) дають можливість порівнювати навчально-методичні системи різних країн, віднаходити ефективні методики навчання, вдосконалюючи на основі цього національні системи освіти.

Ключовим механізмом забезпечення якості освіти є принцип децентралізації управління освітнього простору, що передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно.

У рамках документа «Європейський звіт про якість шкільної освіти: шістнадцять індикаторів якості» (2000 р.) децентралізація освіти визначена як одна із п'яти ключових завдань майбутнього (поряд із знаннями, ресурсами, соціальною інтеграцією та порівнянням даних). Стверджується, що зміщення акценту в процесі прийняття рішень на рівень школи є важливою політичною стратегією, яка викликана недостатністю довіри до здатності держави адекватно реагувати на потреби все більш вимогливого населення. У документі зазначено, що рішення повинні мати право приймати безпосередньо ті, кого зачіпають їх наслідки.

Децентралізація у певному сенсі є засобом перенесення політичних дебатів про якість освіти на нижчі щаблі освітньої системи. Надання більших повноважень нижчим рівням системи означає перекладання на них відповідальності за визначення того, що вони розуміють під якістю освіти, і передача їм прав «володіння» своєю частиною системи. Процес децентралізації часто розглядається як позитивний і неминучий, але поряд з цим як такий, що породжує свої проблеми. Оскільки саме держава несе відповідальність за забезпечення якості освіти для всіх, потрібна гарантія, що така система дійсно сприяє реалізації даної цілі. За своєю природою децентралізація веде до поглиблення різниці у стандартах шкільної освіти на місцях. Складність розробки стратегічної політики полягає у визнанні, що такі

відмінності мають право на існування, і у перетворенні їх у можливості, які сприяють учням реалізувати свій потенціал.

Література

1. Локшина О.І. До питання про якість освіти та її забезпечення: концептуальні розвідки у зарубіжжі та здобутки України / О.І. Локшина / Порівняльно-педагогічні студії № 4(18), 2013. – С. 73–78.
2. European Union. European Report on the Quality of School Education. Sixteen Quality Indicators. May 2000. – Brussels : European Commission, 2000. – 87 p.